

Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt plan- och bygglagen

Särskilda skäl för upphävande av strandskydd miljöbalken 7 kap. 18c §

Avgränsning: Angeläget allmänt intresse

Vad säger lagen och vad betyder det?

"I en detaljplan får kommunen upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken för ett område, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Bestämmelserna i 7 kap. 18 c-18 g §§ miljöbalken ska tillämpas på detaljplanebestämmelser om upphävande av strandskydd. Lag (2014:1014)."
Plan- och bygglagen 4 kap. 17§

"Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta om det område som upphävandet eller dispensen avser, behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området." Miljöbalken 7 kap. 18 c § p 5

"Dispens enligt bestämmelserna i 18c § från förbud eller andra föreskrifter får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte."
Miljöbalken 7 kap 26§

"Ett beslut om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet ska inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion." Miljöbalken 7 kap 18 f §

"Länsstyrelsen ska upphäva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att strandskydd enligt 7 kapitlet MB upphävs i strid med gällande bestämmelser. Om kommunen medger det, får beslutet upphävas i en viss del." Plan och Bygglagen 11 kap 11 §

Kommunen kan i en detaljplan upphäva strandskyddet i område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse om detta inte kan tillgodoses utanför området. Det angelägna intresset ska väga tyngre än strandskyddsintresset.

Länsstyrelsens ställningstagande

Upphävande av strandskydd rör vanligen allemansrättsligt tillgänglig mark, därför bör ett utökat planförfarande tillämpas.

Om strandområdet behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse krävs att kommunen i översiktsplan, planprogram, lokaliseringsutredning, eller på annat sätt visar att:

- att åtgärden ger långsiktiga fördelar för samhället
- att det angelägna allmänna intresset är omöjligt eller i vart fall orimligt att tillgodose utanför det föreslagna området
- att nyttan och behovet av att ta området i anspråk väger tyngre än strandskyddsintresset

Den geografiska omfattningen av det område där alternativ lokalisering ska prövas avgörs utifrån det behov som ska tillgodoses. Hänsyn kan tas till planförslagets funktion; exempelvis kan i vissa fall centrumfunktioner prövas inom en tätorts centrum, bostäder och kontor inom tätorten som helhet, skola och vårdinrättning inom ett visst upptagningsområde. Ställningstaganden behöver motiveras tydligt av kommunen.

Exploaterings omfattning vad gäller antal bostäder som behöver byggas för att vara ett angeläget allmänt intresse avvägs mot storleken på orten samt behovet av bostäder där.

Den fria passagen behöver normalt omfatta minst några tiotals meter, men måste avvägas bl.a. mot områdets topografi och vegetation.

Motiv till ställningstagandet

Länsstyrelsen ska vid samråd med kommunerna om detaljplaner ta till vara statliga intressen och särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kap. plan- och bygglagen. I planarbetet görs en avvägning mellan en lång rad motstående intressen och mål. Både kommuner och länsstyrelsen måste därför göra kunskapsbaserade sammanvägda bedömningar med utrymme för en helhetssyn på lämpligheten av olika projekt.

Länsstyrelsen ska bevaka att strandskydd inte upphävs i strid med gällande bestämmelser, men också verka för att behovet av bostäder tillgodoses samt främja länets utveckling. Strandskyddslagstiftningen och dess tillämpning behöver därför tolkas och bedömas i sitt sammanhang. Där avvägningsmöjligheter finns inom strandskyddslagstiftningen kan den användas för att uppnå andra samhällsmål.

Prejudicerande rättsfall innebär att det i varje enskilt fall måste göras en bedömning av vad som kan vara ett angeläget allmänt intresse och att kravet på att redovisa att en alternativ lokalisering måste uppfyllas. Det är inte tillräckligt att en lokalisering har stöd i översiktsplanen.

Fördjupande information

[Proposition 2008/09:119 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden](#)
[Strandskydd – en vägledning för planering och prövning. Handbok 2009:4, utgåva 2](#)
www.strandskyddsdomar.se

Medverkande i framtagande av ställningstagandet

Johanna Severinsson, samhällsavdelningen
Jonas Ledelius, samhällsavdelningen
Johan Larsson, naturavdelningen
Linnea Söderberg, naturavdelningen